DNA Oyj:n asiantuntijalausunto tekijänoikeuslain muuttamista koskeviin esityksiin (HE 43/2022 vp ja HE 313/2022 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 11.1.2023

Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä kokonaisvaltaista arviointia ja perusoikeuksien välistä tasapainoa

PeV 58/2022 vp

Kokonaisuus, josta televisiokanavien jakelua koskevaa sääntelyä tulee arvioida

Laki	Hallinnon ala	Perusoikeus
Tekijänoikeuslaki	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Omaisuudensuoja, Sopimusvapaus
Laki Yleisradio Oy:stä	Liikenne- ja viestintäministeriö	Sananvapaus, Yhdenvertaisuus
Laki sähköisen viestinnän palveluista	Liikenne- ja viestintäministeriö	Sananvapaus, Omaisuudensuoja, Sopimusvapaus
Asunto-osakeyhtiölaki	Oikeusministeriö	Yhdenvertaisuus, Omaisuudensuoja

Sensitivity: Internal

Teleyrityksen omaisuudensuoja ei toteudu, jos Ylen ohjelmistojen siirto kaapeliverkossa olisi edelleen lähettämistä

- Laki Yleisradio Oy:stä 7 §
  - ”… julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto … jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin … yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti.”
- Laki sähköisen viestinnän palveluista 227 §
  - ”… teleyritys on velvollinen siirtämään verkossa ilman korvausta … julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistot …”
  - ”… ohjelmistot … on tarjottava käyttäjälle maksutta. Teleyritys voi kuitenkin vaatia käyttäjältä kohtuullisen maksun verkon ylläpidosta.”

➔ Tekijänoikeuslaki soveltuu ohjelmistojen välittämiseen yleisölle. Jos teleyritys katsottaisiin tekijänoikeuslain tarkoittamalla tavalla Ylen ohjelmistojen yleisölle välittäjäksi, teleyrityksen omaisuudensuojaa rajoitettaisiin enemmän kuin sitä on tarvetta rajoittaa sananvapauden toteuttamiseksi, kun pakkovelvoitteessa nimenomaisesti kielletään teleyritystä perimästä ohjelmistoon liittyviä maksuja keneltäkään.

➔ Perusoikeuksien välinen tasapaino edellyttää sitä, että teleyritys katsotaan pelkäksi tekniseksi toimijaksi, joka ei saata ohjelmistoja yleisön saataville, vaan lain pakkovelvoitteen nojalla ainoastaan siirtää ohjelmistot osana Ylen alkuperäistä lähettämistä käyttäjille.

Sensitivity: Internal

Sopimusvapaus on tv-toiminnan perusta ja omaisuudensuojan yksi ulottuvuus

Tekijä
- käsikirjoittaja
- Ohjaaja
- Näyttelijä
- Muusikko
- Lavastaja jne.

Tuotantoyhtiö
- Tv-tuotanto
- Äänituotanto
- Musiikkituotanto
- Grafiikka, 3D jne.

TV-toimija
- Oma tuotanto
- Ostettu tuotanto

Verkkotoimija
- Televerkko
- Yhteisantenni
- Oma antenni

Loppukäyttäjä
- Kuluttaja
- Asunto-osakeyhtiö
- Osakeyhtiö
- Yhdistys
- Osuuskunta

TV-yhtiön tulee voida sopia siitä, missä verkoissa ja kenelle se alkuperäistä lähetystään välittää

Kollektiivilisensioinnin tulee olla vain täydentävä keino, koska se rajoittaa omaisuudensuojaa

Sensitivity: Internal

Asuminen Suomessa

- Suomessa yli 2/3 kotitalouksista asuu omistusasunnoissa.
  - Kerrostalot, rivitalot, paritalot ja osa erillistaloista ovat tyypillisesti asunto-osakeyhtiöitä
- Asunto-osakeyhtiölain yhtiövastiketta koskeva säännös (3 luvun 2 §) määrittelee sen, mitä maksuja yhtiövastikkeella voidaan periä.
  - Yhtiövastikkeella voidaan periä mm. kaapeliverkkoon tai yhteisantenniverkkoon liittymisestä ja verkon ylläpitoon liittyviä maksuja.
  - Yhtiövastikkeella ei voida periä tv-ohjelmistoihin liittyviä maksuja
  - Edelleen lähettämiseen perustuvia korvauksia ei voida periä yhtiövastikkeella
- Jos tv-ohjelmistoihin liittyviä korvauksia asunto-osakeyhtiöltä vaadittaisiin, yhtiö joutuisi
  - joko kieltäytymään korvausten maksamisesta, mikä johtaisi oikeusriitaan ja mahdollisesti tv-kanavien vastaanoton lopettamiseen;
  - perimään maksun yhtiövastikkeessa asunto-osakeyhtiölain vastaisesti, mikä johtaisi oikeusriitaan yhden tai useamman osakkaan kanssa tai
  - lopettamaan kotimaisten tv-kanavien jakelun yhteisantenniverkossaan, mikä johtaisi Ylen kanavien osalta lainvastaisuuteen

Sensitivity: Internal

Kansalaisten yhdenvertaisuus ei toteudu, jos kotimaisten tv-kanavien kaapelijakelu olisi edelleen lähettämistä

Asumismuoto	Tv-signaalin vastaanotto	Seuraukset
Omakotitalo A	Oma antenni	Maksuton vastaanotto osana alkuperäistä lähettämistä (TekL 25 f §)
Omakotitalo B	Liitetty kaapeliverkkoon	Edelleen lähettämisestä lisämaksu (TekL 25 h §)
Taloyhtiö A	Oma yhteisantenni	Edelleen lähettämistä, jolloin riita osakkaan (AsOyL 3:2) tai Kopioston (TekL 25 h §) kanssa
Taloyhtiö B	Liitetty ulkopuoliseen yhteisantenniin	Edelleen lähettämistä, jolloin riita osakkaan tai yhteisantennin ylläpitäjän kanssa (AsOyL 3:2)
Taloyhtiö C	Liitetty kaapeliverkkoon	Edelleen lähettämistä, jolloin riita osakkaan tai teleyrityksen kanssa (AsOyL 3:2)
Vuokratalo	Oma tai ulkopuolinen yhteisantenni taikka kaapeliverkko	Edelleen lähettämisestä lisämaksu tai vuokran korotus (TekL 25 h §)

Sensitivity: Internal

Verkkolähetysdirektiivi

Edelleen lähettäminen vs. tekninen jakelu

- Verkkolähetysdirektiivin 2 artikla määrittelee edelleen lähettämisen toisesta jäsenvaltiosta tulevan lähetyksen välittämiseksi yleisölle

  -> verkkolähetysdirektiivi ei velvoita Suomea säätämään kotimaisten tv-kanavien kaapelijakelua edelleen lähettämiseksi

- Verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20 nimenomaisesti todetaan, että puhtaasti teknistä jakelua ei tule katsoa yleisölle välittämiseksi

  → Suomessa kotimaisten tv-kanavien kaapelijakelu on puhtaasti teknistä jakelua eivätkä teleyritykset peri asiakkailtaan maksua kotimaisista tv-kanavista, vaan teleyritykset perivät maksun teknisestä liittymästä ja sen ylläpidosta

Sensitivity: Internal

Kansallinen liikkumavara

- **Kotimaisten tv-kanavien kaapelijakelun osalta ei ole kansallista liikkumavaraa**, koska se on verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20 ilmaistun tarkoituksen mukaan puhtaasti teknistä jakelua eikä edelleen lähettämistä.

- **Alkuperäiseen lähetykseen suoran siirron menetelmällä tulee soveltaa** verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan mukaista **kansallista liikkumavaraa** siten, että oikeuden hankinta on sopimusvapauden mukaisesti mahdollista myös ilman kollektiivihallinnointia.

Sensitivity: Internal

Esityksistä puuttuvat muutokset tekijänoikeuslakiin

HE 43/2022 vp ja HE 313/2022 vp

Tekijänoikeuslakiin tulee tehdä seuraavat muutokset turvaamaan perusoikeuksien välistä tasapainoa

25 h §

Uusi 5 momentti:

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 25 f §:n mukaiseen lähettämiseen, kun lähetys tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla millä tahansa teknologialla samanaikaisesti ja muuttumattomana. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna edelleen lähettämisenä ei pidetä ohjelmasignaalin jakelijan lähettäjäyritykselle tarjoamaa teknistä tapaa lähettäjäyrityksen lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi.

25 m §

Uusi 2 momentti:

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta teoksen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä lähettäminen suoran siirron menetelmällä koskee.

Sensitivity: Internal